

Stichting Work-Study en de Work-Factor Raad willen een platform bieden aan Work-Factor gebruikers, arbeidsanalisten, cost engineers en industrial engineers om problemen, oplossingen, ideeën en tips te bespreken. Daartoe zullen we regelmatig een WS Tip sturen aan “WF-leden” en geïnteresseerden. Mocht dit bericht niet op het juiste adres aankomen stuur het dan door naar geïnteresseerden en laat ons dat weten, svp.

Het onderwerp van vorige WS Tips staat op de WF Website onder: WF en Management/Praktisch - Algemeen/WS Tips.

KOSTPRIJSSYSTEMEN EN KOSTENVERBIJZONDERING

Deel 2

Een (technische) kostprijs wordt bepaald door de taakstellende kosten en uitgaven te berekenen en vast te stellen van het in een (toekomstige) periode, meestal een jaar, taakstellend produceren van producten die worden verkocht, door een daartoe vastgestelde en bestaande organisatie.

SYSTEMEN VAN KOSTPRIJSBEREKENING

We hebben al gezien dat er grote verschillen zijn tussen de diverse bedrijven, zoals die tussen bedrijven in de mijnbouw en handelondernemingen. Het is dus niet verbazingwekkend dat deze bedrijven bij het voeren van hun huishouding verschillend zullen acteren en verschillende methoden zullen hanteren om een kostprijs vast te stellen.

We zullen in dit kader enkele van de volgende kostprijsystemen nader toelichten:

- Direct Costing systeem (DC)
- Variabele kostprijsstelsysteem (VCP)
- Product Gebonden kostprijsstelsysteem (ABC)
- Fabricage kostprijsstelsysteem (FCP)
- Integrale kostprijs systemen (TVC)
- Combinatie van fabricage kostprijs en integrale kostprijs
- TOC benadering (TOC)

Direct Costing systeem

Bij de berekening van de “direct costing” kostprijs worden enkel de directe kosten van zowel de fabricage sector als de overige bedrijfssectoren, erkend en verrekend als zijnde kosten van het product, en toegekend aan de bijbehorende kostendrager en opgenomen in de kostprijs van het product, zijnde de “product costs”.

Het verschil tussen omzet en kostprijs heet contributie marge, contribution margin, CM.

Alle overige indirecte kosten worden als “period costs” gekend en opgenomen.

Variabele kostprijsstelsysteem

Bij de berekening van de variabele kostprijs worden enkel de variabele kosten van zowel de fabricage sector als de overige bedrijfssectoren, erkend en verrekend als zijnde kosten van het product, en toe-

gekend aan de bijbehorende kostendrager en opgenomen in de kostprijs van het product, zijnde de "product costs".

Alle overige kosten zijnde de vaste kosten worden als "period costs" gekend en opgenomen.

Het verschil tussen variabele kostprijs en direct costing ligt in een eventueel verschil in de vaststelling van variabele kosten en directe kosten. Het verschil is veelal miniem.

Bij direct costing worden veelal de termen van ABC gebruikt.

Product Gebonden kostprijsstelsel, Activity Based Costing, ABC

Alle kosten van alle afdelingen (cost centres) die een causale relatie (cost driver) hebben met het product (cost carrier) worden in de kostprijs opgenomen, de "product costs". Dit zijn de product gebonden kosten.

De overige kosten vormen de "period costs".

Daarom moeten van alle cost centres eerst de cost drivers worden vastgesteld, dus van ABM naar ABC.

Fabricage kostprijsstelsel

Bij de berekening van de fabricage kostprijs worden zowel de vaste kosten als de variabele kosten van de fabricage sector c.q. de productie sector erkend en verrekend als zijnde kosten van het product en opgenomen in de kostprijs van het product, zijnde de "product costs".

De overige kosten als de algemene kosten en de verkoopkosten worden erkend en opgenomen als kosten in een bepaalde periode en opgenomen als "period costs".

Integrale kostprijs systemen, zoals TVC

Bij de berekening van de integrale kostprijs worden zowel de vaste kosten als de variabele kosten van alle afdelingen langs de productas erkend en verrekend als kosten en opgenomen in de kostprijs van het product.

Indien de gebudgetteerde productie wordt geproduceerd én verkocht zijn de "period costs" nihil.

Combinatie

Het zal duidelijk zijn dat er bedrijven zullen zijn die tussen de berekening van de fabricage kostprijs en de integrale kostprijs in zullen zitten, vanwege voor hen moverende redenen. Zij zullen de kosten van een bepaalde of specifieke bedrijfssector niet opnemen in de kostprijs maar als "period costs" boeken in hun huishouding.

T.O.C. Benadering (Kritiek Op "Cost Accounting")

1. Algemeen

Volgens de T.O.C.-benadering wordt in zijn algemeenheid teveel nadruk gelegd op kosten(verlaging), alsof dat het belangrijkste middel zou zijn voor resultaatverbetering. Beter zou het zijn om onze inspanningen te richten op verbetering van het product en van de service, alsmede op verbetering van de wijze waarop verkoopprijzen worden vastgesteld (markt segmentatie).

Kortom: Op verbetering van de omzet of turnover.

2. Kosten en kostprijs

Uiteraard moeten kosten worden beheerst en laag (minimaal) gehouden, zij het dat verlaging van voorraad doorgaans een betere bijdrage levert aan de "onderste regel". Maar kostenverlaging is iets anders dan kostprijsverlaging.

Kostprijzen ontstaan door toepassing van:

- # de vooronderstelling dat kostensoorten eenduidig zouden kunnen worden toegerekend aan producten c.q. productcategorieën.
- # een aantal vooronderstellingen t.a.v. de relatie tussen specifieke kostensoorten, m.n. indirecte kosten en productkosten.
- # de idee dat je nu eenmaal kostprijzen nodig hebt, is het niet voor doelmatigheidsmeting, dan toch zeker voor de waardebeoordeling in een bedrijf of voor sommige beslissingen.

Kostprijzen berekend op de traditionele wijze, en dus gebaseerd op een groot aantal vooronderstellingen, zijn even goed als de vooronderstellingen zelf ten aanzien van de toerekening van met name indirecte kosten zelf. Daarmee zijn ze amper (dus niet) geschikt als middel voor waardering van producten onderling dus zijn ze niet geschikt voor assortimentsbepaling en ze zijn funest voor het nemen van beslissingen. De P&Q quiz geeft daar een aardig voorbeeld van. Verkoopprijzen dienen, voor een deel om deze redenen, niet te zijn gebaseerd op kostprijzen; de markt is de echte leidraad.

Dus, richt je aandacht op

- # verhoging van de omzet
- # verlaging van de operationele uitgaven (verlaging van kosten \neq verlaging van kostprijzen)
- # verkorting van doorlooptijden

3. Remedies

Ofschoon ABC en TVC, voor een belangrijk deel dezelfde 'fout' maken, door hantering van gelijksoortige vooronderstellingen, geven ze een beter zicht op verbetermogelijkheden in de sfeer van waardebeoordeling en assortimentskeuze (m.b.v. b.v. de resultatenrekening).

Echter, voor beslissingsondersteuning is informatie nodig over de beïnvloedbaarheid van geldstromen, cash flow in en cash flow out. Daarbij helpt ABC nauwelijks. Beter is om de zgn. geldstroommethode toe te passen (Theeuwes, BK cursus) dan wel de T.O.C.-wijze van berekening van de invloed op "Throughput" en "Operating Expenses".

Voor reacties naar

G. de Vrij

Secr.: Stichting Work-Study / WORK-FACTOR Raad / WFGD

Tel: +31.40.2046048

Fax: +31.40.2010432

E-mail: work-study@onsmail.nl of info@work-factor.nl

Website: www.work-factor.nl

